

Sygn. akt I ACa 352/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Lewandowski
Sędziowie:	SA Mirosław Ożóg (spr.) SO del. Małgorzata Zwierzyńska
Protokolant:	stażysta Justyna Pozarowczyk-Wardowska

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 r. w Gdańsku na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w G.

przeciwko A. S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 21 listopada 2013 r. sygn. akt XV C 691/13

I/ zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) uchyla nakaz zapłaty z dnia 13 marca 2013 roku wydany przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie oznaczonej sygnaturą akt XV Nc 17/13, w stosunku do pozwanej A. S. w całości i w tym zakresie powództwo oddala,

b) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

II/ zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym,

III/ zasądza od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwotę 10.282 (dziesięć tysięcy dwieście osiemdziesiąt dwa) złote tytułem zwrotu kosztów sądowych, od których zwolniona była pozwana.

I ACa 352/14

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty z dnia 13 marca 2013 roku, wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd Okręgowy w Gdańsku nakazał pozwanym M. S. (1) i A. S., aby zapłacili solidarnie na rzecz powoda (...) Spółki Akcyjnej w G. kwotę 117 481,81 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 21 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 5086 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu, albo wnieśli w tym terminie zarzuty. Nakaz zapłaty uprawomocnił się w stosunku do pozwanego M. S. (1).

W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana A. S. wносиła o jego uchylenie i oddalenie powództwa. Uzasadniając swoje żądanie pozwana zarzuciła przedawnienie roszczeń i rażąco wygórowanie kary umownej naliczonej zgodnie z § 8 ust. 7 OWU Umowy Leasingu Operacyjnego.

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 13 marca 2013 roku w stosunku do pozwanej A. P. w całości.

Sąd I instancji ustalił w toku postępowania, że M. S. (1) prowadzący indywidualną działalność gospodarczą zawarł z powódką (...) Spółką Akcyjną w G. umowę leasingu nr (...) w dniu 18 października 2006 roku, dotyczącą odpłatnego korzystania w okresie od 18 października 2006 roku do 21 października 2009 roku z samochodu osobowego marki H. (...) o wskazanym w umowie numerze nadwozia. Strony określiły wartość początkową przedmiotu leasingu na kwotę 61726 zł. Zgodnie z postanowieniami tej umowy M. S. (1) zobowiązał się do zapłaty na rzecz powódki opłaty wstępnej oraz 36 opłat leasingowych w wysokości i terminach określonych w harmonogramie płatności. Strony przewidziały możliwość wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym w sytuacji zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty leasingowej oraz możliwość domagania się natychmiastowego zwrotu przedmiotu leasingu. Ustaliły też, że w wypadku wypowiedzenia umowy leasingu M. S. (1) ma obowiązek zapłacić zaległą opłatę i inne należności wraz z odsetkami za opóźnienie w wysokości podwójnych odsetek ustawowych naliczanych od dnia następnego po dacie wymagalności do dnia wpłaty.

Sąd I instancji ustalił ponadto, że przedmiot leasingu wraz dokumentami ubezpieczeniowymi został wydany pozwanemu w dniu 27 października 2006 roku. M. S. (1) wystawił weksel jako zabezpieczenie roszczeń powódki wynikających z umowy leasingu na sumę równą wierzytelności przysługującej powodowi z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy. Weksel poręczyła pozwana A. S.. Pismem z dnia 31 stycznia 2008 roku powódka wezwała M. S. (1) do uiszczenia zadłużenia w kwocie 4776,59 zł z tytułu opłat leasingowych w terminie 7 dni od otrzymania wezwania i zwrotu przedmiotu leasingu uprzedzając o możliwości wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym w sytuacji braku zapłaty bądź odmowy zwrotu przedmiotu leasingu. Pismem z dnia 24 kwietnia 2008 roku powódka wypowiedziała M. S. (1) umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym wzywając jednocześnie do zapłaty zaległych opłat w kwocie 7 221,30 zł z odsetkami oraz zwrotu przedmiotu leasingu.

Z dalszych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że Prokuratura Rejonowa w Świeciu w dniu 23 października 2008 roku umorzyła dochodzenie przeciwko R. P. o przewłaszczenie samochodu osobowego H. (...) stanowiącego przedmiot umowy leasingu z dnia 18.10.2006 roku. Do rozliczenia umowy leasingu pozostały zdyskontowane zgodnie z art. 709(15) k.c. niezapłacone należności w kwocie 39 460,93 zł z wyliczonymi do dnia 31 marca 2011 roku odsetkami umownymi w kwocie 4 379,62 zł. Do zapłaty pozostały również nieuregulowane należności wynikające z opłat leasingowych w kwocie 7271,30 zł wraz z odsetkami umownymi wyliczonymi do dnia 31 marca 2011 roku w kwocie 4643,96 zł. Ponadto powódka naliczyła karę umowną za każdy dzień opóźnienia w zwrocie pojazdu w stosunku do terminu pisemnie wyznaczonego w wypowiedzeniu umowy ograniczając wymiar tej kary do wysokości początkowej wartości pojazdu. Powódka wypełniła weksel wystawiony przez M. S. (2) i poręczony przez pozwaną na łączną kwotę tych należności. Pismami z dnia 31 marca 2011 roku powódka wezwała pozwanych do wykupienia weksla w terminie do 20 kwietnia 2011 roku za sumę 117 481,81 zł. Weksel nie został wykupiony.

Oceniając żądanie powódki Sąd I instancji zważył, że powództwo jest zasadne a w konsekwencji istniały również podstawy do utrzymania w mocy w całości wydanego w sprawie nakazu zapłaty. Odnosząc się do zarzutu przedawnienia roszczenia Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 70 w związku z art. 103 prawa wekslowego skuteczny zarzut przedawnienia roszczenia wekslowego może zostać podniesiony jedynie w przypadku wykazania,

że w chwili wniesienia pozwu opartego na wekslu minęły terminy określone w wymienionym przepisie. Pozwana natomiast nie podnosiła, że taka sytuacja w niniejszej sprawie miała miejsce a powódka wniosła pozew przed upływem terminów o których mowa w art. 70 prawa wekslowego. Inaczej natomiast należy zakwalifikować zarzut wywodzony z przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego, który jest w istocie zarzutem opartym o treść przepisu zawartego w art. 10 prawa wekslowego, t.j. wypełnienia weksla in blanco niezgodnie z warunkami porozumienia wekslowego. Opiera się ten zarzut na uzgodnieniu, że wypełnienie weksla in blanco przez jego posiadacza nastąpi przed upływem terminów przedawnienia roszczeń wynikających ze stosunku podstawowego a zabezpieczonych wekslem. Istotnym zatem jest ustalenie, czy roszczenie dochodzone w pozwie było przedawnione przed datą wypełnienia weksla przez powódkę w dniu 31 marca 2011 roku. Pozwana zasadnie podniosła, że umowa leasingowa została zawarta pomiędzy przedsiębiorcami i w ramach prowadzonej działalności gospodarczej a w stosunku do roszczeń majątkowych wynikających z tej umowy ma zastosowanie trzyletni termin przedawnienia o którym mowa w art. 118 k.c.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, że nie ulega wątpliwości, że powód miał uprawnienie do wypowiedzenia umowy leasingu w związku z nieuiszczaniem przez leasingobiorcę opłat leasingowych i bezskutecznym wezwaniem do uiszczenia dłużnych kwot. Zgodnie bowiem z zapisami umowy i z art. 709(13) § 2 k.c. przesłankami złożenia oświadczenia woli o tej treści jest dopuszczenie się przez leasingobiorcę zwłoki z zapłatą co najmniej jednej raty oraz wyznaczenie przez finansującego dodatkowego terminu. Wypowiedzenie to nastąpiło w dniu 24 kwietnia 2008 roku i wtedy też powód rozliczył umowę leasingu zgodnie z postanowieniami OWU i art. 709(15) k.c. Zatem bieg terminu do dochodzenia należności zabezpieczonej wekslem rozpoczął bieg w dniu wypowiedzenia, to jest 24 kwietnia 2008 roku. Natomiast weksel został uzupełniony przed przedawnieniem zobowiązania, które zabezpieczał, w dniu 31 marca 2011 roku.

Odnosząc się do zarzutu pozwanej o rażącym zawyżeniu kary umownej Sąd I instancji zważył, że wysokość kary umownej naliczonej przez powódkę wynika z § 8 ust. 7 OWU. Powódka wysokość tej kary ograniczyła do wartości początkowej przedmiotu leasingu. W tej sytuacji nie sposób podzielić wywodów pozwanej o rażącym wygórowaniu kary umownej.

Sąd Okręgowy zważył ponadto, że pozwana nie udowodniła swoich twierdzeń o dokonaniu kradzieży przedmiotowego pojazdu i konieczności zastosowania innego mechanizmu rozliczenia umowy.

W apelacji pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez niezastosowanie w rozstrzyganym przypadku przepisów art. 117 § 2 k.c. w związku z art. 118 k.c. co doprowadziło do nieuwzględnienia zarzutu przedawnienia roszczeń powódki wynikających ze stosunku podstawowego łączącego strony (umowy leasingu) a tym samym do utrzymania w mocy nakazu zapłaty oraz naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię przepisu art. 484 § 2 k.c. w zakresie pojęcia „rażąco wygórowanej kary umownej” co doprowadziło do nieuwzględnienia żądania pozwanej miarkowania kary umownej. Wskazując na przytoczone podstawy apelacji pozwana wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja pozwanej zasługuje na uwzględnienie. Trafny jest bowiem zarzut naruszenia prawa materialnego przez niezastosowanie w rozstrzyganym przypadku przepisów art. 117 § 2 k.c. w związku z przepisem art. 118 k.c. W zarzutach od nakazu zapłaty pozwana wносиła o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości z uwagi na przedawnienie roszczeń. W uzasadnieniu tego pisma procesowego pozwana powołując się na upływ trzyletniego terminu przedawnienia dla roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej zarzuciła, że wszystkie roszczenia powódki wynikające z umowy leasingu uległy przedawnieniu ponieważ stały się wymagalne w dacie rozliczenia umowy w roku 2008. Pozwana, jak trafnie zauważył Sąd Okręgowy, nie zarzucała przedawnienia roszczeń wekslowych, które stały się wymagalne dopiero od dnia płatności weksla, czyli od dnia 20 kwietnia 2011 roku. Pozwana nie zarzucała także, że weksel in blanco został uzupełniony po upływie terminu przedawnienia roszczeń wynikających ze stosunku podstawowego, to jest z umowy leasingu. Dlatego też wyliczenia Sądu Okręgowego przedstawione w

uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, jakkolwiek prawidłowe, nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Dla oceny zarzutu przedawnienia roszczeń ze stosunku podstawowego istotne znaczenie miał termin jaki upłynął od daty wymagalności roszczeń ze stosunku podstawowego do daty wniesienia pozwu a nie – jak przyjął Sąd I instancji - do daty wypełnienia weksla. Trafnie zwróciła uwagę pozwana w uzasadnieniu apelacji, że taki sposób liczenia upływu terminu przedawnienia roszczeń ze stosunku podstawowego przedstawił także Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 stycznia 2008 roku w sprawie oznaczonej sygnaturą V CSK 386/07.

Z dniem wypowiedzenia umowy leasingu, czyli w dniu 24 kwietnia 2008 roku stały się wymagalne roszczenia powódki dotyczące 18 rat leasingowych wartości 39 460,93 zł, trzech rat leasingowych objętych fakturami VAT nr (...) – kwota 1668,94 zł , nr (...) – kwota 2404,68 zł, nr (...) – kwota 2404,68 zł , łącznie w kwocie 6478,30 zł (suma kwot wynikających z wymienionych faktur) a ponadto koszty windykacji w kwocie 793 zł wynikające z faktury VAT nr (...). W dniu 20 kwietnia 2011 roku uległy też przedawnieniu roszczenia o odsetki od kwot wynikających z wymienionych faktur (4643,96 zł) a także z tytułu skapitalizowanych odsetek od 18 niezapłaconych rat leasingowych (4379,62) zł. Zgodzić się także należy z oceną pozwanej, według której roszczenie o zapłatę kary umownej za niewydanie przedmiotu leasingu stało się wymagalne po upływie 50 dni od daty wypowiedzenia umowy, czyli od dnia 24 kwietnia 2008 roku. Powódka naliczyła bowiem kary umowne do kwoty wartości początkowej pojazdu ustalonej w umowie na 61 726 zł. Zgodnie z postanowieniami § 8 pkt 7 OWU Leasingu Operacyjnego korzystający obowiązany jest do uiszczania kary umownej w wysokości 2% wartości przedmiotu leasingu za każdy dzień opóźnienia w przypadku, gdy tak, jak w niniejszej sprawie, umowa ulega rozwiązaniu przez wypowiedzenie ze skutkiem natychmiastowym. 2% od kwoty 61 726 zł wynosi 1234,52 zł x 50 = 61726 zł. Roszczenie to stało się wymagalne z dniem 10 czerwca 2008 roku, po upływie 50 dni liczonych od dnia 20 kwietnia 2008 roku i przedawniło się z upływem dnia 10 czerwca 2011 roku. Jak wynika z wcześniejszych ustaleń co do wymagalności pozostałych należności składających się na kwotę dochodzoną pozwem, w dniu 20 kwietnia 2011 roku nastąpił upływ trzyletniego terminu przedawnienia tych roszczeń wynikających z umowy leasingu. Tymczasem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 13 grudnia 2012 roku (k- 15) a zatem po upływie terminu przedawnienia wszystkich roszczeń wynikających ze stosunku podstawowego.

Z uwagi na upływ terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę kary umownej z tytułu niewydania w terminie przedmiotu leasingu zbędne stają się rozważania co do rażąco wygórowanej kary pieniężnej i możliwości jej obniżenia.

Mając na uwadze przytoczone okoliczności Sąd Apelacyjny, na podstawie 386 § 1 k.p.c. w związku z przepisem art. 496 k.p.c. uchylił w całości nakaz zapłaty w stosunku do pozwanej i w tym zakresie powództwo oddalił. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono zgodnie z przepisami §6 pkt 6, § 12 ust.1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. nr 163, poz. 1349 ze zm.). O kosztach sądowych od których zwolniona była pozwana orzeczono na podstawie przepisu art. 113 ust.1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.